

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Лъчезар Пехливанов, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН

ОТНОСНО: кандидатурата на гл. асистент д-р Мария Христова Янкова за заемане на академична длъжност „доцент“ по област на висше образование „4. Природни науки, математика и информатика“, професионално направление „4.3 Биологически науки“, научна специалност „Хидробиология“, научна специалност „Ихтиология“ в Институт по океанология-БАН, Варна.

На обявения от Института по океанология-БАН конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по област на висше образование „4. Природни науки, математика и информатика“, професионално направление „4.3. Биологически науки“, научна специалност „Хидробиология“, научна специалност „Ихтиология“, се е явила като единствен кандидат гл. асистент, д-р Мария Янкова. Тя участва в конкурса с общо 66 заглавия на публикации, отпечатани през периода 2004-2016 г., в т. ч. 50 статии в специализирани научни издания, 7 научно-технически доклада и 9 отпечатани резюмета на доклади на научни форуми. Д-р М. Янкова е първи автор на 24 от представените публикации. Осем от представените статии са отпечатани в списания с импакт-фактор, като на 4 от тях М. Янкова е първи автор. Други девет от статиите са отпечатани в международни списания без импакт-фактор, които са реферирани и индексирани в световната система за реферирание и индексирание, 14 – в научни списания, които не са реферирани и индексирани в световната система за реферирание и индексирание, 16 – в специализирани международни научни серии и 3 представляват видови списъци, възложени за изготвяне от Черноморската комисия.

Намерени са 151 цитата на научни трудове на д-р Мария Янкова, от които 41 са в международни списания с импакт-фактор.

Гл. асистент д-р Мария Янкова е учен с ясно изразен изследователски профил. Нейните оригинални научни приноси са главно в областта на популационната биология на черноморски видове риби, обект на стопански риболов. Изследвана е многогодишната динамика на нарастването и са изучени основни популационно биологични параметри, както и характеристики на храненето на черноморския сафрид. На базата на получените и анализирани данни са направени оценки на запасите на този вид с оглед неговото устойчиво използване. Изследвана е размерно-възрастовата структура и нарастването на паламуда пред българския бряг. Получените резултати представляват принос към изучаването на биологията на вида и могат да бъдат полезни при планиране на дейности, свързани с опазването и управлението на морските защитени зони от НЕМ Патура 2000. Разкрити са линейно-тегловните зависимости при редица стопански ценни видове черноморски риби. Представеният в този раздел оригинален принос № 4 според мен има по-скоро научно-приложен характер.

В трудовете на М. Янкова има и редица приноси с потвърдителен характер. Допълнена е многогодишната база данни за популационно-биологичните характеристики на карагъза *Alosa immaculata*, на черноморската хамсия *Engraulis encrasicolus*, на меджида *Merlangus merlangus* и на калкана *Psetta maxima*; анализирани са морфометричните характеристики на триционата от Варненския залив; определени са коефициентите на охраненост по Фултън при хамсия, сафрид, паламуд и калкан. Потвърдена е информация, получена от по-ранни изследвания, относно състава на храната при сафрида и калкана. Според мен обаче оригиналните и потвърдителните

приноси свързани с характеристиките на храненето на черноморския сафрид (в Публикация № 22) в авторската справка са недостатъчно ясно разграничени.

Наред с научните приноси д-р М. Янкова има и значими научно-приложни приноси – оригинални и потвърдителни. Изготвени са инвентаризационни списъци: на черноморската ихтиофауна (в съответствие с актуалната номенклатура на видовете), на консервационно значимите видове, на чуждите и инвазивни видове риби. Най-много научно-приложни приноси с оригинален характер (5) са свързани с динамиката и управлението на експлоатираните рибни популации, което може да се очаква като се има предвид научната специализация на М. Янкова.

Като приложен резултат от извършваните изследвания са предложени трансгранични мерки за опазване на черноморски видове и местообитания. Смятам обаче, че дефинирането на Принос 9 като „Потвърдителен научно-приложен принос“ не е съвсем точна.

Д-р Мария Янкова има и методични приноси – използване на нови методи за оценката на влиянието на риболова, за определяне на максимални устойчиви улови чрез продукционни модели, за установяване на популационните параметри и нарастването на сафрида и за определяне на асимптотичния размер и съотношението Z/K .

Признание на експертната компетентност на д-р М. Янкова е нейното членство в редица международни работни групи по оценка, управление и устойчиво използване на рибните запаси в морски води.

Заклучение

Наукометричните показатели на гл. асистент д-р Мария Янкова надвишават изискваните според правилника на Института по океанология – БАН за заемане на академичната длъжност „доцент“. Представените справки за публикации, цитати и приноси са изготвени в съответствие с изискванията и коректно отразяват научните и научно-приложните постижения на кандидата.

Представените материали ми дават основание да дам положителна оценка на научната и научно-приложната продукция, както и на професионално-академичната дейност на гл. асент. д-р Мария Янкова и да подкрепя нейното избиране на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование „4. Природни науки, математика и информатика“, професионално направление „4.3 Биологически науки“, научна специалност „Хидробиология“, научна специалност „Ихтиология“ в Института по океанология-БАН, Варна.

15.07.2016 г.

Подпис:



(доц. д-р Лъчезар Пехливанов)